

**जागतिक महिला दिन ८ मार्च
कार्यक्रमाची रुपरेषा**

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन परिपत्रक क्र.मबाआ-२०१२/प्र.क्र. २६/का-७
नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक: ६ मार्च, २०१३.

वाचा : शासन निर्णय क्र. मबाआ-२०१२/प्र.क्र.२६/का-७, दि.४.३.२०१३.

महिलांप्रती जिव्हाळा व आदर व्यक्त करुन त्यांचा सन्मान करुन समाज प्रबोधन घडविण्याच्यादृष्टिने ८ मार्च हा दिवस जागतिक महिला दिन म्हणून साजरा करण्याचा दि. ८.२.२०१३ रोजी शासन निर्णय निर्गमित केला आहे. ८ मार्च हा महिला दिन राज्यस्तरावर, विभागीय स्तरावर, जिल्हास्तरावर, तालुका स्तरावर व ग्राम स्तरावर प्रतिवर्षी आयोजित करण्यात यावा. सदर महिला दिनाच्या कार्यक्रमाची या वर्षापासून निश्चितरित्या सुरुवात करण्यात यावी. उक्त कार्यक्रमाची रुपरेषा व आराखडा खालीलप्रमाणे राहिल.

राज्यस्तर, विभागीयस्तर, जिल्हास्तर, तालुकास्तर व ग्रामस्तरावर महिला दिनाचे औचित्य साधून विविध कार्यक्रम आखावेत. सदर कार्यक्रम मा. विधानसभा / विधान परिषद सदस्य किंवा स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांच्या उपस्थितीत आयोजित करण्यात यावेत. राज्यस्तरावर सदर कार्यक्रमाचे आयोजन महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, बांद्रे (पूर्व), मुंबई यांनी करावे. विभागीय स्तरावर विभागीय आयुक्त (महसूल), जिल्हास्तरावर जिल्हाधिकारी, तालुकास्तरावर तहसिलदार व गाव पातळीवर ग्राम सेवक यांनी अशा कार्यक्रमाचे आयोजन करावे.

कार्यक्रमाचे स्वरूप

व्याख्याने:- महिला दिन साजरा करण्याचा उद्देश महिलांप्रती जिव्हाळा, आदर व्यक्त करण्याबरोबरच महिलांनी सामाजिक, आर्थिक व राजकीय क्षेत्रात केलेल्या उल्लेखनीय कामगिरीची दाद देणे हा आहे. तसेच हा दृष्टीकोन घेऊन महिला दिन साजरा करताना मुलींचा घटता जन्मदर, लिंगभेद, महिलांचा संपत्तीमधील अधिकार, कामाच्या ठिकाणी महिलांचा होणारा लैंगिक छळ, मुलींची छेडछाड, कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण, हुंडा प्रतिबंध अधिनियम याबाबतच्या माहितीचा समावेश व्याख्यानात असावा.

योजनांची माहिती देणे महिलांच्या विकासासंबंधी शासनामार्फत राबविण्यात येणारे उपक्रम, योजना यांमध्ये महिलांचा सहभाग वाढावा याकरिता संबंधित योजनांची माहिती देणे.

पुरस्कार देवून गौरविणे महिलांनी विविध क्षेत्रात केलेल्या उल्लेखनीय कामाची दखल घेऊन त्यांचा सत्कार/गौरव करणे.

महिला दिनाचे औचित्य साधून खालीलप्रमाणे कार्यक्रमाचे आयोजन करावे.

अ) विभागीय स्तरावर विभागीय आयुक्त, जिल्हा स्तरावर जिल्हाधिकारी, तालुका स्तरावर तहसिलदार यांनी आयोजित करावयाचे कार्यक्रम.

१) प्राथमिक आरोग्य तपासणी, शिबीर आयोजित करणे :- उदा. रक्ताची प्राथमिक तपासणी, संपूर्ण शारीरिक तपासणी, महिलांना वैयक्तिक आरोग्याचे महत्व पटून देणे.

२) कर्करोग निदान शिबीर आयोजित करणे.

३) महिला मेळावा आयोजन करणे.

४) पोस्टर्स, बॅनर्स लावणे:- महिलांच्या विकासाच्या योजना, उपक्रम यामध्ये महिलांनी जास्तीत जास्त सहभागी व्हावे म्हणून जनजागृती करण्याच्या हेतूने पोस्टर्स, बॅनर्स व प्रसार माध्यमातून प्रचार व प्रसार करावा. यासाठी संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी माहिती व जनसंपर्क अधिकारी यांच्या वतीने व्यापक मोहिम राबवावी.

५) पथनाटय:- स्वयंसेवी संस्था, कलापथक यांचेमार्फत पथनाटयाचे कार्यक्रम आयोजित करून गर्भजलचिकित्सा, कौटुंबिक हिंसाचार, हुंडाप्रतिबंध या विषयाबाबत पथनाटयाचे कार्यक्रम आयोजित करावेत.

ब) महाविद्यालयीन मुला-मुलींमध्ये योग्य वयात लिंगभेद जाणीव निर्माण होण्याच्या दृष्टीने व्याख्यानाचे आयोजन करावे. यामध्ये मुला-मुलींनी जास्तीत जास्त सहभागी होण्यासाठी विविध विषयांवरील निबंध स्पर्धा, क्रीडा स्पर्धा, वाद-विवाद स्पर्धा यांचे आयोजन करून त्यांना पारितोषिके द्यावीत. त्यामध्ये मुलींचे घटते प्रमाण, कौटुंबिक हिंसाचार, मुलींची, महिलांची छेडछाड, लिंग भेदभाव या विषयांचा समावेश करावा.

महिला दिन साजरा करण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात यावी.

१)	राज्यस्तर	प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे सदस्य सचिव, राज्य महिला आयोग	- अध्यक्ष - सदस्य - सदस्य सचिव.
२)	विभागीयस्तर-	विभागीय आयुक्त (महसूल) विभागीय उप आयुक्त (महसूल) विभागीय उप आयुक्त (महिला व बाल विकास)	-अध्यक्ष - सदस्य -सदस्य सचिव
३)	जिल्हास्तर-	जिल्हाधिकारी उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी	-अध्यक्ष -सदस्य -सदस्य सचिव
४)	तालुकास्तर-	तहसिलदार गट विकास अधिकारी बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (तालुका)	-अध्यक्ष -सदस्य -सदस्य सचिव
५)	ग्राम स्तर -	ग्राम सेवक मुख्य सेविका अंगणवाडी सेविका	-अध्यक्ष -सदस्य -सदस्य सचिव

समितीमधील सदस्य सचिवांनी सदस्यांच्या मदतीने कार्यक्रमाचे आयोजन करावे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१३०३०६१३४७४८४४३० असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(शो. शि. मत्रे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई

मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई

मा.उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई

सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

विरोधी पक्षनेता कार्यालय, विधानसभा/परिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई

महिलांचे हक्क व कल्याण समिती, विधान भवन, मुंबई

मुख्य सचिवांचे सह सचिव, मंत्रालय, मुंबई

शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई

सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई

प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई

प्रबंधक, उच्च न्यायालय, (मूळ शाखा), मुंबई/खंडपीठ नागपूर/औरंगाबाद

प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई/औरंगाबाद/ नागपूर

प्रबंधक, लोक आयुक्त व उपलोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने)
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
सर्व विभागीय आयुक्त
आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व जिल्हाधिकारी
सदस्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, वांद्रे (पूर्व), मुंबई
सर्व महानगरपालिका आयुक्त
सर्व मुख्याधिकारी, नगरपालिका/ नगर परिषद
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
सर्व शासकीय महामंडळे, कंपन्या, स्थानिक स्वराज्य संस्था,
सर्व शासन अनुदानित मंडळे, संस्था
सर्व विभागीय उपआयुक्त, महिला व बालविकास
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व मंत्रालयीन विभाग (आस्थापना)
सर्व कार्यासने महिला व बाल विकास विभाग
निवड नस्ती, कार्या-७